

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

38. ÉVFOLYAM

1972. OKTÓBER

8. SZÁM

A REFORMÁCIÓ FŐIGÉJE

“EGYEDÜL HIT ÁLTAL” — ez a reformáció főigéje. Korunkban is ennek kellene maradnia.

A reformátorok “hit”-en nem a Biblia tanításának értelmi elfogadását, igaznak tartását értették. A “hit”-nek Biblián alapuló értelmezése ez: feltétlen bizakodás Istenben, feltétlen ráhagyatkozás Istenre.

Ezt a hitet, amilyen helytelen bizonyos hittételek, vallási nézetek pusztá helyeslésével összetéveszteni, éppoly téves felfogás csak olyan általános “Istenben-bízás”-nak tartani. Ha ez így lenne, akkor semmi segítségünk sem volna a Bibliára. Akkor mire kellene nekünk Isten kijelentése Jézus Krisztusban? A valóságos, igaz Istenben kell bizakodnunk és nem valamiféle istenségről alkotott ábrándképben. Annak az Istennek szánjuk oda magunkat tulajdonul,

aki Jézus Krisztusban és sehol máshol, valóságos Istenünként jelentette ki magát.

Az “Egyedül hit által” követelése: ne arra építsünk, amit mi, hanem “csak” arra, amit Isten cselekszik. Mi tulajdonképpen akkor tudjuk igazán, hogy ez a szó: Isten, mit jelent, amikor erőnk csődöt mondott és már egyedül csak Istenben reménykedhetünk. Aki még ezt az “egyedül”-t nem fedezte fel, az még nem találta meg az igaz Istent. Csak Istenben reménykedni, szent meggyőződéssel vallani: “Erőnk magában mit sem ér”, *hinni* ezt jelenti.

Így hinni sokkal nehezebb, mint a legbölcsebben, legnagyobb akarással cselekedni. Hiszen semmi sem esik nekünk olyan rosszul, mint amikor roppanásig feszülő erőnk csődöt mond. Semmi sem esik any-

nyira neheziinkre, mint az, hogy már csak Istenben bízhatunk. Sőt nemcsak nehéz, ami minket illet, lehetetlen is. Nem tudjuk a saját erőnk-ből önmagunkat teljesen alárendelni Istennek. Ezt csak Isten tudta számunkra megcselekedni. Megcselekedte — a Megváltó keresztyén. Ott összetörök büszkeségünk, ott közelít hozzánk Isten, az egyedüli segítség.

Találkozni a megfeszített Krisztussal, s az Ő keresztyében megismerni minden nagyot-akarásunk csődjét és Isten egyedülcsellekvésének kezdetét. Ezt jelenti: hinni.

“Egyedül hit által” — más szóval: nem én, hanem egyedül Isten munkálja az én üdvösségemet és megmenekülésemet, a világ üdvösségét és megmenekülését. Egyedül Ő a jó, egyedül Ő visz célhoz, egyedül Ő kormányozza egyéni sorsomat éppen úgy, mint a világ sorsát.

Vajon ettől, a mindent Istenre építő, szent vakmerőséggel csak

MAGYAR EVANGÉLIKUS TESTVÉR!

Sok szétszórt hittestvérünk várja örömmel az ERŐS VÁR minden számát!

KIS LAPUNK CSAK AKKOR MARADHAT FENN,

- HA azok, akik eddig csak “olvasók” voltak — ELŐFIZETŐKKÉ válnak,
- HA a sokéves hátralékosok beküldik előfizetésüket,
- HA sokan adakoznak lapfenntartásra.

A 38. évfolyamában járó ERŐS VÁR kérő szóval fordul Hozzád:

NE HAGYD CSERBEN ANYASZENTEGYHÁZUNK MAGYARUL ÍROTT ÜZENETÉT!

A TE TÁMOGATÁSODTÓL FÜGG A LAP TOVÁBBI RENDSZERES MEGJELENÉSE!

Benne bízó, sorsunk alakulását mindenek felett Tőle váró hittől, az emberek nem restülnek-e meg? Kérdezzük meg a reformátorokat: Luthert, Kálvint! Lustává, közömbössé tette-e őket ez a hit? E hit által lettek reformátorokká. Ezzel a hittel nyitották ki az egyház évszázadok óta bezárt ablakait, hogy kiengedjék az elhasznált, dohos levegőt, s beáramolhassék oda Isten Szentlelkének megújulást teremtő fuvallata. Úgy lettek valóban cselekvők, hogy előbb Isten engedelmes eszközévé váltak. Csak tehetetlen, törekeny szerszámok voltak magukban. De Isten kezében mint szerszámok engedték, hogy az Úr cselekedjék velük az Ő jótetszése szerint. Nem ők cselekedtek, hanem általuk Isten vitte véghez szándékát. A keresztyénség történetében az igazán nagy cselekvők mindig azok voltak, akik magukat erőtlennek tudták, s mindent Isten cselekvésétől vártak. Ahol az ember gyengének tudja magát, ott, abban az emberben képes Isten hatalmassá lenni.

Így, "Egyedül hit által" kerülhetnek az emberek egymással "új módon" szeretet-kapcsolatba.

Aki a bűnnek, az önzésnek rab-szolgája, az "Én-kór"-nak a megszállottja, az elszakadt az emberektől s uralkodni akar felettük, sajátmagát keresi mindig. Akit azonban Isten a Krisztusban elnyert megváltásba vetett hit által ettől a legsúlyosabb lelki nyavalyától, az önzés bűnétől, megszabadított és szeretetébe beleállított, az már szabad lett önmagától és szabad a többiek számára. Úgy érez együtt az emberekkel, úgy osztozik sorsukban, mintha csak az ő bőrükben lenne. Ahogy Luther mondja: "A keresztyén ember a szeretet által minden dolgok szolgája és mindenkinek alája van vetve."

Ez az "Egyedül hit által" nyert és a szeretet-szolgálatokban gyümölcsöző szabadság annál inkább növekszik, minél inkább belenövünk az Istenhez-kötöttségbe, s annál jobban fogy, minél inkább elszakadunk Istentől. Mert hiszen a hit nem más, minthogy az ember egészen Isten tulajdonává lesz.

A reformációnak ezt a főigéjét: az "Egyedül hit által"-t boldog öröksé-

günknek valljuk, de úgy lesz igazi kincsünk, ha mindegyikünk meghódol az Úr Jézus Krisztus előtt ma is, hogy a reformáció népéhez hasonlóan, minket is hitből fakadó láto-

BUTHY DÉNES:

A buffalói harangok

Amikor a templom megépült 1917-ben, bizony torony nélkül épült meg. Azóta sincs tornya, mint megannyi templomnak Amerikában. Természetesen harangja sem volt hosszú ideig. Talán mindmáig se lenne, ha nem akad egy buzgó hívő, aki egy-maga ajándékozott a gyülekezetnek nem is egy harangot, hanem harangokat. Nem ércből öntött harangok ezek, hanem a modern kor vívmánya: elektromos harangjáték (Carillon). Nincs szükség toronyra, a harang szava mégis messze hangzik. Nincs szükség harangozóra sem, talán problémát is jelentene a fizetése előteremtése.

Immár négy esztendeje múlt, hogy 1968. június 9-én egyházmegyénk esperese, Rev. Sherwood Bryant felsezentele a Carillont, s azóta minden nap négyszer, reggel 9-kor, déli 1-kor, este félhatkor és félnyolckor megszólal gyönyörű hangja, hirdelve szép énekeink harangszavával a mennyei Atya üzenetét e környék lakosainak. Vasárnap mind a magyar, mind az angol istentisztelet kezdetére ugyancsak megszólal. Mindennap négy különböző éneket zeng. Karácsony és ádvent idején szép karácsonyi énekeinket viszi közelebb az emberi szívekhez. Nemcsak a gyülekezet népe, hanem a környék lakossága is hálás a napjában négyszer csengő-búgó harangokért, melyek Istenhez emelik a rohanó ember szívét és gondolatát.

Ez a közel háromezer dolláros Carillon Mrs. Lesniak-Takács Margit adománya elhunyt szülei, Takács István és Söveg Zsófia, valamint elhunyt testvérei emlékére. Ritka szép adomány, különösen, ha arra gondolunk, hogy mily sok tehetősebb hit-testvérünk hozhatna magyar evangélikus egyházainkban komolyabb áldozatot sokféle nemes céljainkra, de nem teszik. Az adakozáshoz nem-

másokkal, szolgálatokkal küldjön el az Úr az Ő világméretű pásztori munkájába, minden embert átölelő szeretet-szolgálatába.

B. E. nyomán: Asbóth Gyula.

csak tehetség és vagyon szükséges, hanem szív is. Az Isten iránti hűség, a jó szív és akarat ma is tud az adakozásban nemes példákat felmutatni. Ilyen példa a buffalói harangok története is Mrs. Lesniak jóvoltából és a jó Isten kegyelméből.

Az AMEK hírei

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia esedékes közgyűlését november 14—15-én tartjuk meg. A gyűlés főtémája: magyar gyülekezeink további sorsa. A lelkészhiány miatt elárvult gyülekezeinknek egy körzeti lelkészség felállítását fogjuk ajánlani. Erre a közgyűlésre minden magyar evangélikus gyülekezet lelkipásztorát és gyülekezeti képviselőjét szeretettel meghívjuk. Ugyancsak szeretettel látunk minden olyan magyar ev. lelkészt, aki szívén hordozza amerikai magyar ev. egyházaink sorsát.

Brachna Gábor főesperes Nt. Megyer Lajos nyíregyházi és Nt. Mészáros Sándor columbusi lelkészek társaságában meglátogatta a pittsburghi ev. gyülekezetet, ahol az egyház vezetőivel folytatott tárgyalást. Ez a gyülekezet is már régebben lelkész nélkül van. Többféle megoldás lehetőségeit latolgatták, de döntésre ezidő szerint még nem kerül sor.

Láng Ferenc torontói lévitánk műtéten esett keresztül az elmúlt napokban. E testvérünk felgyógyulásáért, aki feleségével együtt áldott munkát végez ottani kis gyülekezetünkben, Konferenciánk tagjai buzgón imádkoznak.

B. G.

OLASZORSZÁG

● Protestánsok és zsidók is közvetíthetnek ezentúl vallásos műsort televízióan heti 15 perc terjedelemben. Ezzel megszűnt a r.k. egyház monopóliuma ezen a hírközegen.

SZAVAZATUNK ÉRTÉKE

Írta: Asbóth Gyula

Fontos, időszerű kérdés: **az egyháznak mi a feladata az elnökválasztás évében?** Semmiképpen sem az, hogy egyik vagy másik pártnak propaganda szócsöve legyen, egyik vagy másik elnökjelölt érdekében kardoskodjék. Erre az egyházat szabad államban nem kényszeríti semmiféle hatalom. A politikai tevékenység szabad emberek között azonban nemcsak politikai küzdelmet, hanem erkölcsi mérkőzést is jelent. Ezért az egyház, ha a pártok küzdelmébe nem is elegyedik bele, de pártok felett állóan az evangélium szellemével a hivek választási döntését igyekszik befolyásolni. Felkelti bennünk a szavazati joggal élés felelősségtudatát, hozzásegít szavazatunk Isten akaratára szerinti értékeléséhez.

Krisztus ezt parancsolta: **„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami Istené.”** Tehát a keresztyén embernek nemcsak állampolgári joga, hanem keresztyéni kötelessége is a szavazás. A politikai hatalom az egyszerű szavazó polgár kezében van. Ezért a hitetlenek, a keresztyén erkölcs ellen lázadók semminek sem örülnének jobban, mint annak, ha a keresztyének tartózkodnának a szavazástól. Így kevesebb keresztyén jellemű ember kerülhetne vezető állásokba. Olyan mértékben és addig van jogunk élvezni a szabad állam biztosította előnyöket, amilyen mértékben és ameddig felelősséget érzünk az állam sorsa iránt és teljesítjük állampolgári kötelességeinket. A szavazás keresztyén polgárok részére az az egyetlen mód és eszköz, amely lehetővé teszi olyan kormányzat létesülését, amelyre ráillik az Írás szava: **„Isten szolgálja a te javadra”** (Róm. 13:4.) —, az ország javára.

„Boldog az a nép” — mondja a Biblia —, **„amelyiknek Isten az Ura”** —, amelyik Istenre tekint, amikor leadja szavazatát. Nem fölösleges kegyeskedő kívánság az, hogy szavazás előtt így imádkozzunk: **„Legyen meg a Te akaratod.”** Ugyanis: szavazatunk annyit ér, amennyire szolgáljuk vele Isten akaratát és az ország javát. Nem magánügyünk a szavazás. Isten vigyázza, hogy miképpen szavazunk. Egy rossz választás, Isten ítéleteképpen, súlyos következményekkel járhat. Nagyon válságos idöket élünk. Ezért különösképpen vigyáznunk kell arra, hogy keresztyén hitünk irányította jó-

zan megfontolás alapján szavazzunk. Tudjuk megkülönböztetni a hamis hangokat a tisztán csengő szótól.

Ne az legyen a kérdés: melyik ellen-szenves vagy rokonszenves a jelöltek közül, hanem az, hogy milyen erkölcsi alapon nyugvó politikai programot képvisel? **Érezzük-e mögötte Isten igazságát?** Ne szavazzunk olyan programot hirdetőre, amely program az erkölcsi törvényeknek inkább a lazítását, mint megtartását hirdeti, csak azért, hogy az eddiginél még több szabadságot, engedékenységet kívánó tömegek tetszését megnyerhesse. A tömegek tetszése legtöbbször nem azonos az ország érdekével. A tömegekben az alantas érzések mindig elnyomják a nemesebbeket. A tömegek nem szomjazzák az igazságot. A nekik nem tetsző igazságok elől elfordulnak, s inkább a tévedést istentítik, ha ez őket elkápráztatja. A tömegeket a hangulatok, s nem a józan megfontolás irányítja. A vezetésre alkalmasabb az olyan politikus, aki nem azt mondja a népnek: **kell az, amit akartok**, hanem az, aki azt magyarázza a választóknak: **akarjátok, ami kell az ország javára.** Az az őszintébb, igazibb államférfi képességű politikus, amelyik mint az iránytű mutatja, hogy az ország hajójának merre kell mennie a tömegek alacsony ösztönökből fakadó kívánsága ellenére is. A népszerűséget hajszoló politikus pedig azt mutatja, hogy merre megy a hajó a delejtű ellenére is a tömeghangulatnak kedvező változások szelétől hajtottan. De jaj az ország jövőjének, ha az igazi irány a felforgató forradalmi változások szelének az ellenében van. Ilyenkor az a politikus győzhet, akit a tömeghangulat ugyan magasba emelt, de a hajó zátonyra futott.

Árvíz idején a gátakat a szennyes áradat ellen erősíteni, s nem bomlasztani kell. Az erkölestelenség, a kábítószerek majdnem korlátlan élvezésének megengedése, a nemi élet féktelen szabadossága, a bűnözések, öngyilkosságok nagyméretű elszaporodása, a családi élet bomlása, mint szennyes ár önti el a mai élet partjait. Ilyenkor nem az használ a nemzetnek, nem az szolgálja az ország javát, Isten akaratát, akinek politikai programja még több erkölcsi gátrepesztő törvényjavaslatot ígér a népnek. Keresztyén lelkiismer-

rettel az ilyen programra nem szavazhatunk.

A tömegek szemében rendszerint az a politikus népszerűbb, aki felelőtlenül a legmagasabb anyagi jólétet ígéri a népnek. Keresztyén szemléleten alapuló józan gondolkodásunkat ilyen ígérgetésektől ne engedjük törbe csaladni. Tisztán látással fel kell ismernünk: a jelölteknek semmi-jük sincs maguknak, amiből ígérgetéseiket beválthatnák. **Csak abból tudnak adni, amit elvesznek adókban attól a néptől, amelyiknek mindent ígértek.** Szociális reformokra szükség van, de csak a józan mértéktartás keretei között, úgy, hogy a sok jóléti juttatás terhe alatt az ország dolgozó rétege össze ne roskadjon. Ne önző, anyagi érdekektől indítatva értékeljük a jelöltek programját. **„Több az élet, hogynem az eledel”** —, mondja a Szentírás. Az anyagi életszínvonal emelése mellett elsősorban **szükség van az annyira lesüllyedt erkölcsi színvonal felemelésére is.** Szükség van az önmegtágadás, lemondás manapság elfelejtett gyakorlására. Sohase feledjük: az a pártprogram, amelyik az anyagi jólét fokozása érdekében hajlandó az ország függetlenségét is veszélyeztetni, az elveszejtí a nemzetnek nemcsak a szabadságát, hanem anyagi biztonságát is.

Az ország jövője nagy mértékben függ attól, hogy a leendő elnök nemzetközi viszonylatban milyen rátermettséggel tudja képviselni Amerika érdekeit. Olyan elnökre van szükség, aki a világ előtt minden törekvésével bizonyítja, hogy **Amerika békeességben akar élni minden néppel**, békét akar kötni az ellenséggel, de nem a saját érdekeinek teljes feladása árán. Nem élhet Amerika állig felfegyverzett népek között biztonságban, ha olyan elnököt választ, akinek programjában az ország védelmi erejének lassú felszámolása az egyik cél. Olyan elnökre van szükség, aki képességei révén tiszteletet tud kivívni Amerika részére a népek között, akár megegyeznek vele, akár nem.

Lincoln Ábrahámot a polgárháború idején megkérdezték, hogy vajon Isten az ő oldalán áll-e? Ez volt a válasz: **„a kérdés nem az, hogy Isten az én oldalamon áll-e, hanem az, hogy én az Isten oldalán vagyok-e.”** Imádkozzunk azért, hogy Amerika megválasztandó elnöke erre a kérdésre így adhassa meg a helyes választ: **Isten oldalán, az ő törvényei alapján állok. Változó idökbën is hitemmel a változhatatlan Istenbe fogódom.**

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A „Lutheran Church in America”

Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

„ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,

bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 8. (154) Vol. 38.

OCTOBER 1972

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid

at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja egy évre csak 3 dollár. Sziveskedjenek a lejárt előfizetéseket késedelem nélkül beküldeni a fenti címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a “Zip Code” szám feltüntetésével együtt! Az újságot “Zip Code” szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postal zónában azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

CSODÁLATOS KEGYELEM

— Részletek Túróczy Zoltán igehirdetéseiből —

8. ÍTÉLET ELŐTT — KEGYELEM ALATT

Lukács 13:6-9-ben található példázatban az élet és a halál nagy kérdéséről van szó. A legelső, ami megdöbönt benne az, hogy milyen igaz, amit Dávid mond Jonathánnak: “alig egy lépés van köztem és a halál között” (1 Sámuel 20:3). Mi sem tudjuk, hogy milyen közel van hozzánk a halál. A példázatbeli fügefa sem tudta. Ott áll ékesen gazdája kertjében, éli boldogan a maga világát és sejtelve sincs arról, hogy már felemeltetett a fejsze, hogy a következő pillanatban lecsapjon rá, vége legyen életének..., ha közben nem történne valami.

Ugyanis van az életnek egy láthatatlan oldala is. Ez az élet természetfölötti oldala. A példázatbeli fügefa életében is ilyen a gazda és a vincellér beszélgetése. A fa tövében beszélgetnek, róla van szó, de ő az egészről semmit sem tud. Tapasztalati körén kívül esik az egész esemény. Pedig éppen ez a példázat mutatja, hogy az Istennek ez a láthatatlan, tapasztalati körünkön kívül eső ténykedése az igazán sorsdöntő az életünkre. Isten kegyelme betekintést enged ennek a példázatnak kulcslyukán keresztül az életnek ebbe a természetfeletti láthatatlan világába. Ennek a világosságánál próbáljunk most feleletet keresni erre a kérdésre: *Miért élünk?*

Azért, hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek. A gazda joggal keres gyümölcsöt a fán. Nem diszfnak szánta. Nem azért ültette, hogy forró nyárban kertjében legyen árnyas fa,

amely árnyékot ad majd a gazdának és a munkásoknak. A gyümölcsért ültette. Ezt keresi rajta és erre joga van. Hiszen Ő ültette. Életét tehát neki köszönheti. Ő gondozta, veritékével kapálta, földjét javíttatta. Érelő napsugarat, termékenyítő esőt Ő adott reá. Tehát joggal várta a gyümölcsöt tőle, s mivel nem talál rajta, joggal mondja ki az ítéletet fölötte.

Az élet célja azonban nemcsak a gyümölcsstermés, hanem a bőtermés. János 15-ben Jézus azt mondja a tanítványainak: “Én rendeltelek titeket, hogy gyümölcsöt teremjétek”. Minden szőlővesszőt, amely gyümölcsöt terem, megtisztít, hogy több gyümölcsöt teremjen. (15:2.) A példázat szerint azért élünk, hogy bő gyümölcsstermést hozzunk Istennek!

A fügefa sem volt teljesen haszontalan. Lehet, hogy a te életedből is haszna van a családnak, hazádnak és egyháznak, de mi haszna van Isten dicsőségének?! Nagyobb-e Isten dicsősége azáltal, hogy én élek? Azért élünk, mert Krisztus könnyörög értünk! Ítélet alatt élünk, és ha ez az ítélet még nem hajtattott végre rajtunk, ez azt jelenti, hogy közben valami történt. Az Úr Jézus könnyörült rajtunk, pártunkra kelt.

A példázat értelme világos: Jézus a váltság munkájára utal. A felemelt fejsze alá áll és felajánlja magát: *engem vágj ki helyette az élők földjéről!* Ezért áll az emberi életre: ítélet előtt állok a kegyelem alatt!

De a kegyelmi idő mindig csak átmeneti. Vigyázz, *használd fel a kegyelmi időt!* Mert, aki a kegyelmi időt meg nem becsüli, az az ítéletet el nem kerülheti!

(dr)

(Folytatjuk)

IZRAEL

● A legfelsőbb bíróság elutasította azt a fellebbezést, melyben Jézus rehabilitálását követelték. A fellebbezés szerint az akkori bírósági eljárás igazságtalan volt és előítéleteken alapult. A bíróság azzal okolta meg az elutasítást, hogy lényegileg történeti és nem jogi kérdést érint a fellebbezés, s előterjesztőjének semmi köze sincsen a 2000 évvel ezelőtt történetekhez.

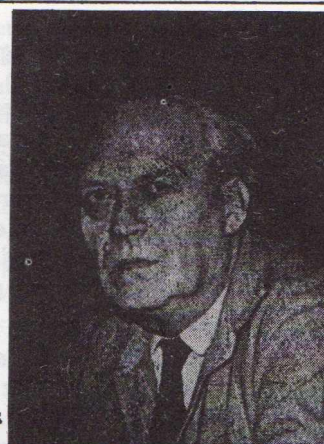

FRANKLIN CLARK FRY

ORDASS LAJOS:

Akivel én is találkoztam az "úton"

ORDASS LAJOS

Az 1968-ban hirtelen elhunyt dr. Franklin C. Fry egyházi elnökről tisztelői ez évben emlékkönyvet adtak közre.

Az alábbi cikk D. Ordass Lajos budapesti ev. püspök tollából ebben az emlékkönyvben jelent meg. Az emlékkönyvet festőpaletta mintájára 92 színt jelentő, személyes élményeket tartalmazó cikkből állították össze. Nem arra törekedtek, hogy ezt a globális jelentőségű és befolyású egyházfejlesztést minden vonatkozásban megörökítsék, hanem csak annyira, amit a könyv alcíme híven fejez ki: "Paletta portré készítéséhez". A könyv természetesen angolul jelent meg, D. Ordass Lajos cikkét azonban az eredetileg németül írt kéziratból közöljük az olvasókkal. A kiadók e szívességét hálásan köszönjük.

Ordass Lajos az "út"-at a Jézus-követség közösségének tartja, s ő naplót vezet azokról, akikkel ebben a közösségben egyesülhetett.

(A könyv \$3 beküldése ellenében megrendelhető a következő címen, ahonnan a "Franklin Clark Fry Memorial Book"-ot kell kérni: The Lutheran Quarterly, Wittenberg University, Springfield, Ohio 45501.)

— bbb —

1947-et írtak akkor. A második véres világháború befejeztével Európa romokban hevert, s legjobban talán Magyarország szenvedett. Ilyen körülmények között kutattuk az egyház jövőjét. Elhagyatottságunkban külföldi egyházi körökből jött hozánk bátorító szó. 1947 márciusában meghívtak Genfbe a segélyszolgálat ülésén való részvételre, sőt egy másik meghívás is érkezett. Júliusra tervezték az Evangélikus Világszövetség megalakulását és a svédországi Lundban rendezett gyűlésre a Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőjét is elvárták.

Mindkét megmozdulásra engem küldött ki az egyetemes egyház. Akkor második évemben szolgáltam, mint megválasztott püspök.

Természetesen sok nehézséget kellett leküzdenem, amíg sikerült 1947 februárjában útnak indulnom.

Genfben az amerikai ev. egyházak képviselője, dr. S. C. Michelfelder lelkész fogadott igen barátságosan. Vele többször is beszélgettem. Rövidesen mindkettőnk előtt világossá vált, hogy a genfi ülés után ne térjek vissza Magyarországra, mert kétséges lehet, hogy a kiutazási engedélyt oly rövid időn belül ismét megkapnám. Jobbnak látszott, hogy március és július között az időt az Egyesült Államokban töltsöm. Dr. Michelfelder hamarosan összehozott engem a Nemzeti Evangélikus Tanács és a "United Lutheran Church in America" egyház (ebből jött létre a mai "Lutheran Church in America" egyház 1962-ben) vezetőivel, valamint az amerikai követségnél a beutazási engedélyért benyújtott folyamodványomat is pártfogolta.

Így kerültem 1947 áprilisában az Egyesült Államokba. Bizony, meglehetősen nehéz helyzetben voltam. Az amerikai hittestvérekkel már éveken át nem voltak kapcsolataink. Tehát ismeretlen emberekkel kellett találkoznom. A legnyomasztóbb mégis az volt, hogy egy teljesen elszegényedett egyház koldusának látszhattam. Még ma is bennem él az az aggodás, ami elfogott, mikor megtudtam, hogy melyik napon találkozhatom dr. R. Long és dr. F. C. Fry egyházi vezetőkkel. Alázatos és hosszú fohásban esedeztem az Úrhoz, hogy e testvérekkel való találkozásra készítsen fel.

Elsőízben 1947. április 21-én, a "United Lutheran Church in America" egyház székházában jöttünk össze; dr. Long, dr. Fry, s a fiatal C. E. Lund-Quist volt jelen. Mint-hogy az angollal nehézségeim voltak, Lund-Quist, ki szintén beszélt svédül, jó segítségemre volt.

Tehát dr. Fry-jal ekkor találkoztam először. Számomra nagy megkönnyebbülést jelentett ezeknek az egyházi embereknek az egyenes nyíltságát megtapasztalni. Igen-igen barátságosan fogadtak, s a beszélgetésre is bőségesen volt idő.

Részletesen beszámolhattam egyházunk helyzetéről, amit figyelmes együttérzéssel hallgattak meg. Így aztán nem volt túlságosan nehéz arról is beszélni, hogy segítségre van szükségünk. Kívánságukra azt is elmondtam, hogyan képzeltem el amerikai tartózkodásomat. Először a magyar evangélikus gyülekezeteket szándékoztam felkeresni. Tudtam ugyan, hogy ezek is szegény gyülekezetek, s hogy az egyháztagok magyarországi rokonaikat közvetlenül segítik, mégis reméltem, hogy készségek lesznek a hazai egyházat is támogatni. Majd megemlítettem, hogy a svéd közösségeket is felkeresném azon az alapon, hogy diákkoromban Svédországban is tanultam. Az ő egykori hazájuk nem szenvedett háborús károkat, s talán táplálhattam a reményt, hogy a mi szükségünk iránt közöttük megértésre találók.

Dr. Fry vette át a szót. Ebből tudtam meg, hogy az amerikai evangélikus egyházak két éven belül 10 millió dollárt akarnak összegyűjteni a megkárosult európai egyházak megsegítésére. Biztosított arról, hogy a magyarországi egyházra is gondol-

tak. Aztán azt javasolta, hogy ter-
vem szerint valóban látogassam meg
a magyar és svéd gyülekezeteket, de
tartsak előadásokat az országos
gyűjtés ügyének az előmozdítására
is. Ugyancsak néhány egyházkerületi
közgyűlésen is ismertessem az euró-
pai helyzetet. Ilyképpen hozzájárul-
hatok ahhoz, hogy a tervezett gyűj-
tés eredményes legyen.

Dr. Fry szavai nagy megkönnyeb-
bülést jelentettek. Most már az volt
az érzésem, hogy Amerikában nem
koldusként tartózkodom, hanem ma-
gamat az európai segélyszolgálat
munkatársának tekinthetem. Ez
nagy örömmel töltött el. S ez az
öröm dr. Fry szavai nyomán támadt.
Amikor ezt neki kifejezésre juttat-
tam, azt is megjegyeztem, mennyire
csodálkozom, hogy ő olyan fiatalon
a hatalmas U.L.C.A. egyház vezetője.
Erre ő az azóta világhírűvé vált han-
gos és nyílt nevetésével válaszolt,
meg azzal, hogy "valamikor csak
kezdeni kell". Ezek után meghitt
beszélgetés következett családjaink-
ról. Meleg tekintettel nézegette csa-
ládomról a fényképeket és megjeg-
yezte, hogy neki három gyermeke
van. Azt is megállapítottuk, hogy
nagyjából egyidősek vagyunk. Ké-
sőbb melegen átölelt és a következő-
ket mondotta, amint ezt még azon
este feljegyeztem a naplómbe: "Már
eddig is sokat hallottam rólad és
ismeretlenül is szerettelek, meg
imádkoztam érted. Végtelenül örü-
lök annak, hogy most megismerhet-
tük egymást". Attól a naptól kezdve
mindmáig megemlékezem napi imád-
ságomban dr. Fry-ról.

Másnap dr. Fry a Nemzeti Evan-
gélikus Tanács irodájába vitt, ahol
dr. P. Empie és dr. A. R. Wentz lel-
készekkel találkoztam.

Dr. Fry hathetes útitervemet pon-
tosan kidolgoztatta. Tehát, előbb a
magyar, majd a svéd gyülekezeteket
látogatom meg. Összehozott még az
"American Lutheran Church" egyház
elnökével, valamint beosztott egy-
két egyházkerületi közgyűlésen való
részvételre is. Ilyenformán az ame-
rikai egyházi életből meglehetősen
sokat láthattam. Az egyházkerületi
közgyűléseken újra meg újra talál-
koztam dr. Fry-jal. Az ő keze volt
abban is, hogy elutazásom előtt az

allentowni Muhlenberg Kollégium
díszdoktorátussal tüntetett ki.

Úgy búcsúztunk el egymástól,
hogy Lundban ismét találkozunk.

Az Evangélikus Világszövetség meg-
alapításában dr. Fry fontos szerepet
töltött be. A tanulmányi csoportok
egyikének volt a vezetője. Feltűnt,
hogy mennyire gondolt azokra, akik-
nek az angol tárgyalási nyelv nehé-
séget okozott. Előadásaiban és fel-
szólalásaiban világos beszédre töre-
kedett, hogy mindenki jól megért-
hesse. Ezért történt meg, hogy az
egyik német delegátus a nyilvános-
ság előtt mondott neki köszönetet,
mert úgy beszélt, mint valami precíz
nyelvtanár.

Ünnepélyes volt az a pillanat, ami-
kor a nagygyűlésen dr. Fry-t a ma-
gyar teológiai tanszék díszdoktorá-
tusával tüntethették ki.

Az emlékek közé tartozik az újon-
nan választott végrehajtó bizottság
Lundban tartott első ülése is. Néhány
tisztségviselőt kellett megválaszta-
nunk, közöttük két alelnököt. Az
egyik A. R. Wenz lett. A másikra néz-
ve hosszabban tárgyaltunk. Dr. Fry
engem javasolt, amit el is fogadtak.
Amikor később dr. Fry-nak ezt meg-
köszöntem, csak ennyit válaszolt:
"Helyzetedben kívántunk támogat-
ni!"

Amire hazaérkeztem, az egyház
helyzete Magyarországon nagyon
megromlott. Az egyház jogaiért és
szabadságáért vívott harcban állami
részről durván jártak el és az letar-
toztatással és bebörtönzésem-
mel végződött. Akkor valóban örül-
tem annak, hogy nemcsak a magyar
egyház egyik püspökét, hanem egy-
idejűleg az Evangélikus Világszövet-
ség alelnökét is elítélték. Igaza volt
dr. Fry-nak. Ha ugyan más értele-
mben, de mégis erősítésre találtam.

A fogság ideje nemcsak megalá-
zást és szenvedést jelentett. Jelen-
tette azt is. De az egyben a belső
elcsendesedés ideje is volt, a hitkö-
zösség átélésének az alkalma. Min-
dig élt bennem az a bizonyos meg-
győződés, hogy engem körülvesz a
hittestvéreknek az imája. S ez nagy
erőforrásnak bizonyult, ami a hitnek
az örömeivel ajándékozott meg.

Hosszú évek következtek, melyek-
ben minden külföldi kapcsolatot
lehetetlenné tettek. Dr. Fry, amikor
csak tehetett, elküldte nekem üdvöz-
letét. Azt hiszem egyetlen alkalmat
sem mulasztott el. Holott egyre
magasabbra emelkedett a világegy-
házban és rendkívüli mértékben te-
vékenykedett. Sok munkának a ter-
hét kellett viselnie, s részemről meg-
kíséreltem őt imádságaimban támo-
gatni.

Az Egyházak Világtanácsa közpon-
ti bizottsága 1956 július—augusztu-
sában Magyarországon ülésezett.
Ugyanebben az időben a magyar kor-
mány felülvizsgálta azt a jogtalan
ítéletet, mellyel engem 1948-ban súj-
tottak. A munkából ki nem látszó
dr. Fry pedig talált alkalmat arra,
hogy dr. Hanns Lilje püspökkel
egyetemben ügyemben eljárjon a
magyar kormánynál. Dr. Lilje és dr.
Lund-Quist társaságában lakásomon
is felkeresett. Erről a napról csak
egészen kis, de dr. Fry-ra vonatkozó
jelentős emléket őrzök. Ez megmu-
tatja, hogy dr. Fry mennyire képes
volt magát teendőire összpontosí-
tani, úgymint minden más feledésbe
merült. Feleségem a vendégeket ká-
véval kínálta. Dr. Lund-Quist szinte
megdöbben azon, hogy dr. Fry
megitta a kávé, hiszen ilyesmit
máskor sohasem tett. Sőt még a
másodszori kínálást is elfogadta.
Lund-Quist később megemlítette ne-
kem, hogy ezt ő szóvá tette dr. Fry-
nak, mire Fry azt válaszolta: "Ugyan,
hát csak nem ittam kávé!" Azonban
Lund-Quist csak bizonykodott, hogy
két csészével is ivott; Fry néhány
szóval elintézte a kérdést: "Nem tu-
dok róla!"

1957-ben az Evangélikus Világszö-
vetség nagygyűlését az amerikai
Minneapolisban tartották. Az előké-
szítő ülés helye a Szt. Olaf Kollé-
gium volt. Itt dr. Fry-jal gyakran, de
csak futólag találkoztunk. De ami-
kor a végrehajtó-bizottsági ülés be-
fejeztével dr. Fry-jal és dr. Lund-
Quist-tal egy autóban utaztunk
Minneapolisba, jó lehetőségünk volt
a beszélgetésre. Többek között az
EVSZ elnökségének a kérdése is fel-
vetődött. Már akkor világos volt,

hogyan választják meg. Ő azonban arról tett nekem említést, hogy mi mindenféle döntés történik Minneapolisban az ő életét érintően. Kifejezett tehernek tartotta, hogy őt elnöknek akarják. Azt sajnálta, hogy az EVSZ szabályzata szerint ugyanazt a személyt nem lehet kétszer is elnöknek megválasztani, mert dr. Hanns Lilje püspököt a legalkalmasabbnak vélte az újválasztásra. Szerinte dr. Lilje munkáját örömmel és könnyedén végzi, s nem látszik meg rajta, mintha ez a munkakör számára terhet jelentene.

A Világszövetség dr. Fry-t teljes egyhangúsággal választotta meg. Egy igen fellelkesült asszonnyal volt módomban egyszer beszélgetni, aki azt hajtogatta, hogy dr. Fry-nak nemcsak az EVSZ elnökének kell lennie, hanem meg kellene választani az Egyesült Államok elnökének is. Ez a kedves asszony jóformán nem is tudta, hogy mit mond, csupán a végtelen lelkesedés tört ki belőle. Ebben azonban igaz a volt. Legtöbbünkben is buzgott hasonló lelkesedés dr. Fry iránt.

Amerikából való eljövelelem előtt mégegyszer találkoztam dr. Fry-jal. 1957. augusztus 30-án volt 57. születésnapja. Ezt a napot New Yorkban a hattagú magyar küldöttséggel töltötte. Lelkészfiával együtt nagy örömmel mutatta meg nekünk a U.L.C.A. egyház székházának új építkezéseit. Ezután apa és fia küldöttségünket New Rochelle-i otthonába vitte, ahol résztvehattünk születésnapjának családi körben való megünneplésén. Mindez mindnyájunk számára nagy megtiszteltetést jelentett.

Akkor az volt a reményem, hogy mint alelnök együttműködhetem dr. Fry-jal jónéhány éven keresztül, s ennek már előre is örültem.

Minden másként történt azonban. A magyarországi politikai helyzet ismét lehetetlenné tette számomra, hogy az egyházban, s így az Evangélikus Világszövetségben, munkálkodjam. Ezért az ő tevékenységét csak távolból kísérhettem figyelemmel.

S aztán meglepetésszerűen érkezett meg a szomorú hír korai haláláról. Mély érzésekkel köszöntem meg Istennek, hogy a Jézus követésének az útján való találkozásunkat

megengedte és bennünket szeretetben kötött össze.

Aznapi áhítatom éppen a Zsidókhoz írt levél 12. fejezetéhez vezetett:

“Azért mi is, kiket a tanúbizonyosságoknak ilyen nagy fellege vesz körül, tegyünk félre minden megkönyörítő bünt, és állhatatossággal fussuk meg az előttünk lévő küzdőteret: nézzünk a hit fejedelmére és elvégzőjére, Jézusra.”

Azóta is hálás vagyok az Úristennek, mert bizonyos lehetek affelől, hogy a “tanúbizonyosságok fellegébe” dr. Fry is felvétett, s mert Isten által biztos a reményem az örökkévalóságban való viszontlátásra.

Evangélikus figyelő

Írja:

Asbóth Gyula

PSZICHIATEREK ÉS A BIBLIA

Korunkban nagy keletje van a modern lélekgyógyászoknak: a pszichiátereknek. Nem is csoda. Zűrzavaros társadalmunkban nagyon nehéz megőrizni a lélek egészségét, az idegek kiegyensúlyozott működését. Szükség van olyan különleges szakképzettségű orvosokra, akik tudásukkal a lelkek összegubancolódtott csomóit kibogozzák. Az köztudomású, hogy közülük többen ellenségei mindenféle vallásos hitnek és erkölcsnek. Még attól a kevés kis vallás-erkölcsi megkötöttségtől is, amelyben legtöbb mai ember él, igyekeznek a lelkeket kiszabadítani, a teljes kötetlenségben látva a lélek egészségének forrását.

Vannak azonban közöttük szép számmal olyanok is, akik ezt a vallásellenes előítéletüket levetkőzik és meglátják a keresztyén hitnek, erkölcsi magatartásnak a lélekre, s rajta keresz-

tül az idegekre gyakorolt gyógyító hatását. Az alábbiakban ilyen esetekről számolunk be.

Íme, az egyik pszichiáter nyilatkozata: “... a múltban a vallás a családi élet légkörét meleggé, bensőségessé tette s ebben a légkörben egészségesebb lelkű nemedék nőhetett fel. Régebben a vallás irányítató hatása egészségesebb társadalom kialakításához vezetett, mint amilyenben élünk, ahol a vallásnak többé már nincs meg életünket alakító helye... azt mondjuk: számunkra nagyon fontos a nagyobb autó, az újabb bútor a lakásban, a motorcsónak, a modernebb lakás. De a mai társadalom nem tanít bennünket arra, hogy mindezeknél mennyivel fontosabb, hogy érzelmi és lelki életünk is gazdagodjék... azért, hogy viselkedésünknek minél több egészséges mozgató erejét ismerhessük meg, nagyon fontos a jó könyvek olvasása.” A jó könyvek között első helyen a Bibliát ajánlja a pszichiáter.

Egy másik eset. Az egyik pszichiáter városzobájában állandóan nyitva van a Biblia a “Példabeszédek Könyvé”-nél. Ezt egyik betege szóvá is teszi. Az orvos válasza: “Kedves barátom, én nem vagyok vallásos ember, de tudom, ha az emberek a Bibliából csak a Példabeszédek Könyvét olvasnák is el, s ahhoz tartanák magukat, akkor mi pszichiáterek becukhatnánk rendelőinket, mert a lelkiza-

HIVATALOS KÖZLEMÉNY

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia (Hungarian Special Interest Conference — Lutheran Church in America) kétévenként esedékes közgyűlését 1972. november hó 14 és 15-én tartja a Nyugat-clevelandi Magyar Evangélikus Egyháznál. Az ülészakok kedden du. 2 órakor kezdődnek és szerda délben fejeződnek be. A vendéglátó egyház címe: 3245 W. 98th St., Cleveland, Ohio 44102. A gyülekezet lelkésze Juhász Imre. Telefon: (216) 961-6895.

E közgyűlésre az AMEK minden lelkész-tagját és tag-gyülekezetét meghívjuk. Kívánatos, hogy minden lelkész jelen legyen, s gyülekezeteink is képviselve legyenek.

JUHÁSZ IMRE sk.
az AMEK titkára

GYŰLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Lelkész: Brachna Gábor

Templom és lelkészi hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: 721-7074. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:45-kor angolul, 11-kor magyarul.

Nőegyleteink áldott munkájáért adunk hálát Istennek most, hogy Oltáregyletünk 65., a Fiatalasszonyok Köre (Lutheran Ladies League) pedig 25. évfordulójához érkezik. Mindkét egyesület kitartóan, példaadó szeretettel és hűséggel végezte egyházunkban az általuk vállalt szolgálatot. A Fiatalasszonyok Köre október 29-én, az Oltáregylet pedig december 3-án testületileg vesz részt az istentiszteleten és közös úrvacsorázásban fejezi ki azt az egyetértést és azt a szellemet, melyben munkálkodnak. Gyülekezetünk osztatlan szeretettel és tisztelettel köszönti e nőtestvéreinket, kik az egyházi életnek minden vonalon élmunkásai voltak, s ma is azok.

Nyugdíjasok otthona — Magyar bevándorlóink életkora és gyülekezetünk megfelelő fekvése miatt felvetődött az a gondolat, hogy idősebb testvéreink közös otthonra találjanak egyházunknál. Szakértői vélemény szerint az elgondolás kivihető és anyagi alapra is lenne kilátás. De csak akkor dönthetünk e kérdésben, ha minél több honfitársunk közli velünk erre vonatkozó igényét.

Két napos bazárunk bizonyította, hogy az is áldás, amikor egy ilyen munka-közösségben találkozunk a testvérekkel. Nemcsak anyagiakban volt eredményes, hanem még a közösségi szellem megújulását és jobb templomlátogatást is eredményezett őszi bazárunk.

GONDOLATOK

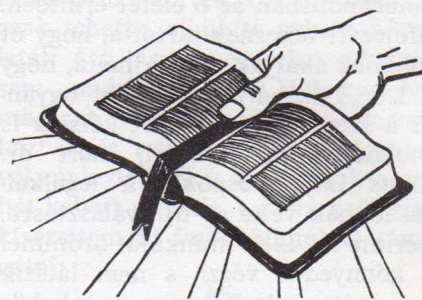
SZENT ÁGOSTON MŰVEIBŐL

Kérdezz meg minden embert: "Akarjátok a békét? Az egész emberi nemzetség egy szájjal felel: "Kívánom, óhajtom, akarom és szeretem". Azután szeresd az igazságosságot is, mert igazságosság és béke két barát. Ha a béke barátját nem szereted, a béke sem szeret téged, nem is tér be hozzád.

Nem lesz ember, aki az ítéletkor hitetlenségével védekezhessenék.

Krisztus egyháza mindenütt ott van, ahol az ember Istent féli és dicséri.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1972. NOVEMBER HÓ

1. Mt 6:9-15. — 1 Tim 6:17-21.
2. JerSir 3:37-44, 55-57. — 2 Tim 1:1-7.
3. 1 Móz 18:20-33. — 2 Tim 1:8-18.
4. Ézs 64:5-11. — 2 Tim 2:1-7.

SZTH. U. 23. VAS. — NOV. 5.

Heti ige: 1 Tim 6:15-16.

5. Rm 13:1-7. — Mk 12:41-44.
6. Mt 10:1-10. — 2 Tim 2:8-13.
7. Mt 10:11-15. — 2 Tim 2:14-21.
8. Mt 10:16-23. — 2 Tim 2:22-26.
9. Mt 10:24-31. — 2 Tim 3:1-9.
10. Mt 10:32-39. — 2 Tim 3:10-17.
11. Mt 10:40-42. — 2 Tim 4:1-8.

SZTH. U. 24. VAS. — NOV. 12.

Heti ige: Mt 24:13.

12. 2 Kor 5:1-10. — Jn 5:17-29.
13. Mt 24:1-8. — 2 Tim 4:9-22.
14. Mt 24:9-14. — Tit 1.
15. Mt 24:29-35. — Tit 2:1-10.
16. Mt 24:36-42. — Tit 2:11-15.
17. 2 Ts 2:1-17. — Tit 3.
18. Mt 24:43-51. — Filemon.

SZTH. U. 25. VAS. — NOV. 19.

Heti ige: 2 Kor 5:10.

19. 2 Pt 3:3-15. — Lk 17:20-33.
20. Jn 5:19-24. — Mik 1:1, 2:1-5.
21. 1 Móz 19:15-29. — Mik 2:6-13.
22. Rm 2:1-11. — Zsolt 51:1-14.
23. Ez 14:12-13. — Mik 4:1-7.
24. Jel 2:1-7. — Mik 5:1-8.
25. 1 Pt 4:1-7. — Mik 6:1-8.

SZTH. U. UT. VAS. — NOV. 26.

Heti ige: Lk 12:35

26. Jel 21:1-7. — Mt 5:13-16.
27. Lk 12:35-40. — 2 Pt 1:1-15.
28. Zsid 12:12-17. — 2 Pt 1:16-21.
29. Jel 3:7-13. — 2 Pt 2:1-11.
30. Mt 25:14-30. — 2 Pt 2:12-22.

(J)

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO ERŐS VÁR

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

varokból a Biblia kigyógyítaná őket.

Mondja az egyik betegének a pszichiáter: "én feltárhatom lelki zavarainak az okát, de lelki erőt magának kell találnia. Ajánlom a zsolttáríró következő szavait: "Az Úrhoz kiáltottam, s lelkemben erő támadt." Isten közelében a bizalom ereje, s az élet újrakezdéséhez kapott megbocsátás ereje támad.

Még egy lelkigondozói eset. Mielőtt a beteg panaszait kezdené az orvosnak felsorolni, az így szól hozzá: "meghallgatom minden egyes esetét, amely panaszra adna okot, de előbb szeretném hallani azokat az eseteket, amelyek hálára készíthetők". Fél óráig tartott, amíg a beteg felsorolta életének hálára indító dolgait. Ezután mondta az orvos: "most halljuk a panaszokat". "Úgy gondolom" — mondta a beteg — "ilyenek nincsenek. Nincs okom panaszkodni."

A hála érzése nagyon sok zúgolódást szüntethet meg bennünk. Ahogy a Biblia mondja: "Semmi felől ne aggodjatok, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek békessége, amely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban." (Fil. 4: 6, 7)

ANGLIA

● A londoni anglikán egyházmegye közgyűlése az állam és az egyház közötti kapcsolatok felszámolása mellett foglalt állást.

● A presbiteriánus és kongregacionista egyházak "református" egyházként egyesülnek még ebben az évben.

● Ismételt próbálkozásra sem sikerült létrehozni az anglikán és metodista egyházak egyesülését. Jóllehet a metodisták már többször az egyesülés mellett döntöttek, az anglikánok kellő szavazattöbbség hiányában tulajdonképpen ugyanany nyiszor elvetették az egyesülés ügyét.